

Centrum för Naturvägledning, SLU 2023-12-08

LONA projekt vid Ekopark Rosfors

Hansi Gelter

Docent Upplevelseproduktion
Naturguide, Skogsbadsguide

Piteå kommun

Guide NATURA
Transforming Nature into Experiences

1

Kort om Hansi

GELTER RESEARCH & CONSULTING
by Guide NATURA
Expanding Your Mind!

L
LULEÅ
UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY

Guide NATURA
Transforming Nature into Experiences
2000-

Piteå Kajakcenter
by Guide NATURA

Guidade upplevelser
by Guide NATURA

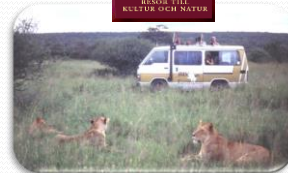
NATURTURISM
FÖRETAGEN

SOLANDERLEDEN
Ideell Förening

RENSKOG FÖR
KULTUR OCH NATURE

2

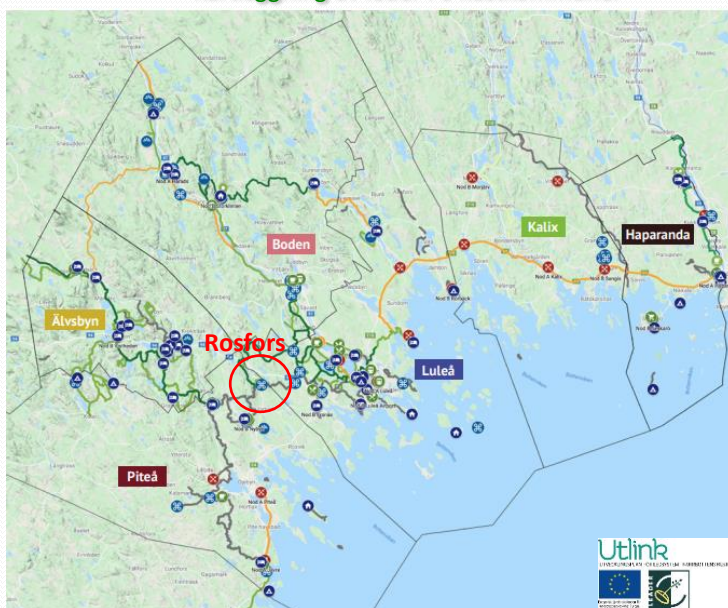
Regional utveckling besöksnäring

3

Regional Ledutveckling

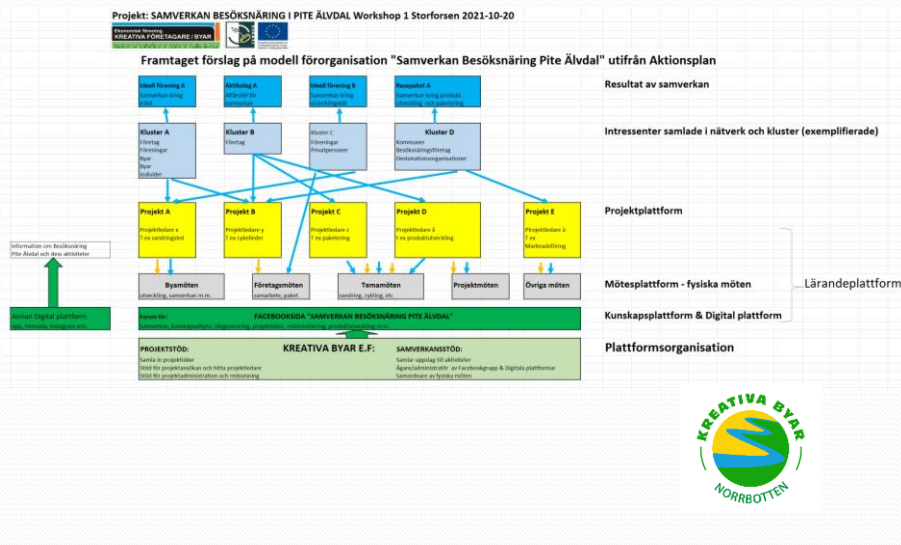
Kartläggning av leder i 6 kustkommuner

4

Nätverka I Micro-destination

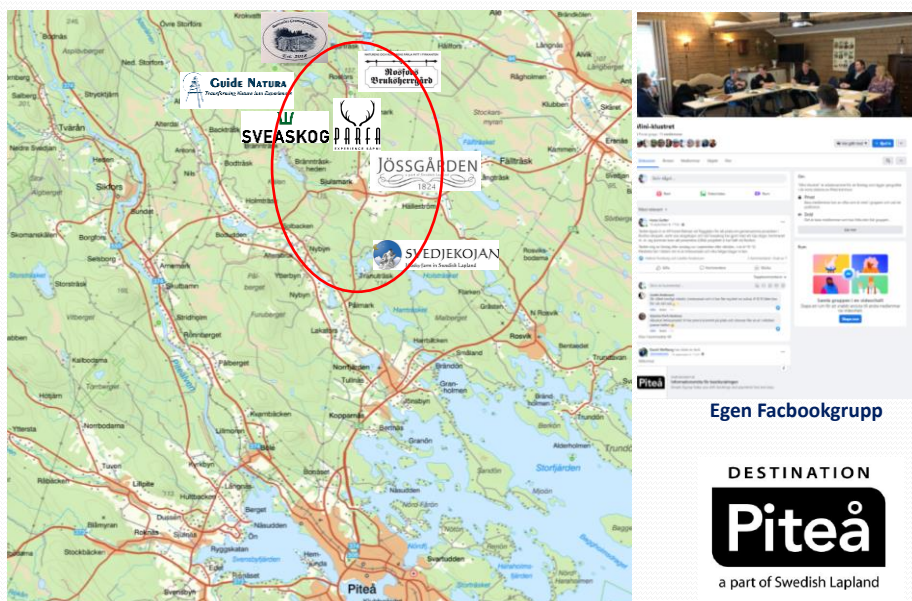
Projekt: Samverkan besöksnäring Pite älvdal

7

Nätverka I Micro-destination

Mini-kuster 7 företag "Piteå Northern Villages"

8

2019 Ekoparkbesök

Inbjuden till föredrag för Miljö- och jordbruksutskottet om turism i skyddad natur

SVEASKOG

Besöksprogram 2019-08-19	
Miljö- och jordbruksutskottets besök den 27-28 augusti 2019	
Onsdag den 28 augusti	
Tid	Aktivitet
07:30	Avfärd med bussen från hotell till Hybrit - Information om Hybrit i bussen och rundtur på området - Jesper Kumbak, Hybrit http://www.hybritdevelopment.com/
08:30	Avfärd med bussen till Rosfors
09:00	Ankomst till Lustgården och Rosfors Ekopark - Lars-Göran Ek, Miljö- och naturspecialist Sveaskog m.fl. - Henrik Wahlström, Natur- och skogsplanering - Per-Anders Jansson, utbildningschef Naturskydd Länsstyrelsen - Naturskyddande skogsskola, Avsatt skog - Skogsskola med natur- och skogsplanering - Skogsplanering, OBS – tag på skor och kläder Hållbara för skogen och vädret - Kaffe och te https://www.sveaskog.se/produkter/skogen/besokskontrollen/skogsplanering/
11:30	Lunch ute i det fria - Välkomna! - Jenny Stenberg Resultatutvärdering Norrbotten - Information om Sveaskog och verksamheten i Norrbotten
12:15	Avfärd med till Markhyllens vindkraftpark
13:15	Markhyllan - Vindkraftverken reser sig långt över trädtopparna i Markhyllan - Stefan Pisk - Tomas Riklund, pressansvarig Svevind, m.fl. https://www.svevind.se/
14:15	Avfärd till Luleå flygplats

9

Forest Retreat, Ekopark Rosfors

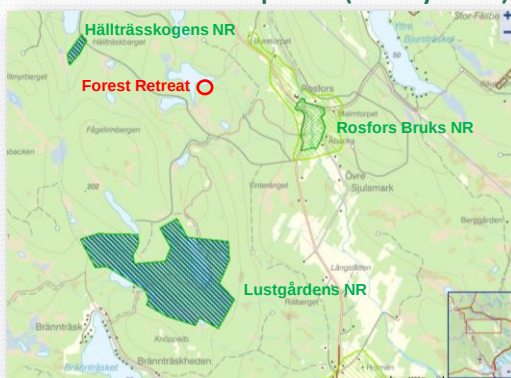
Guide Natura affärsidé Ekopark Rosfors

- Skogsbad – skogs-wellness (green wellness)
- Guidade skogsturer – fåglar, svamp, bär, m.m.
- Forest Retreat Enkelt boende vandringsturism (Solanderleden)

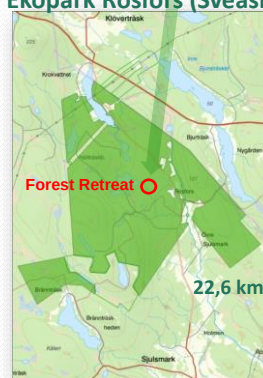
Anvisades plats av Sveaskog till gammalt hemman vid Fluggtjärnen = Guide Natura arrende

3 naturreservat i ekoparken (Länsstyrelsen)

Ekopark Rosfors (Sveaskog)

10

Forest Retreat, Ekopark Rosfors

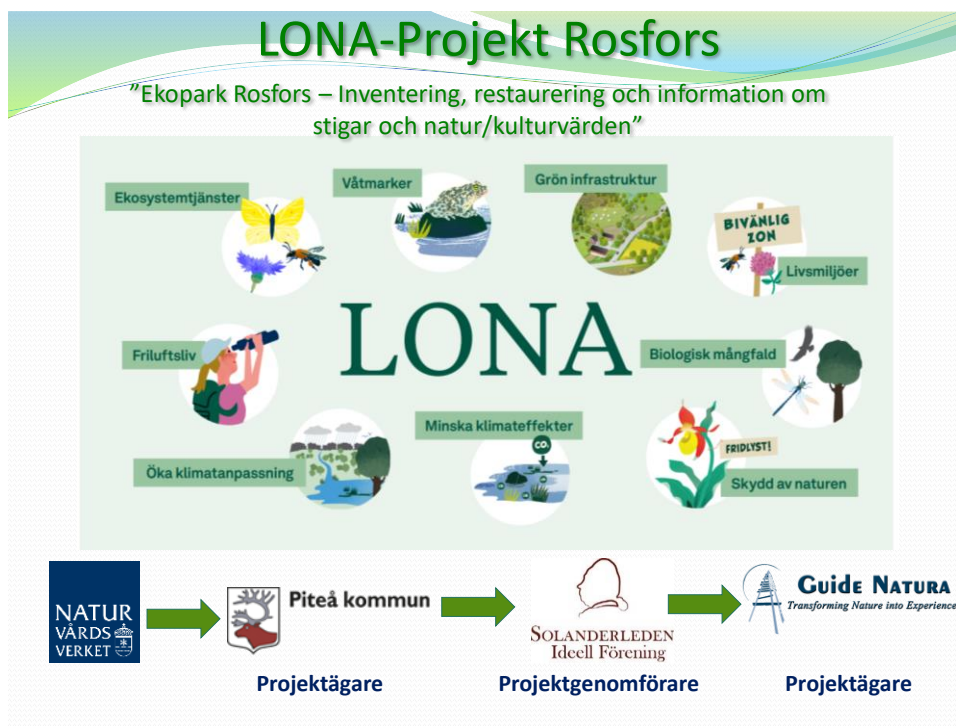

11

Forest Retreat, Ekopark Rosfors

12

13

LONA-projektet

SYFTE: Att främja besöksanledning och ett långsiktigt lokalt naturvårdsengagemang i Ekopark Rosfors med nytta för naturvård, friluftsliv, besöksnäring och hälsa.

Projektet indelat i 9 åtgärder (9 rapporter)

Friluftsförande åtgärder inkluderar

- 1 Skapa (identifiera & restaurera) vandringsstigar och cykelvägar (107 km, röjt 7 km nya stigar) + skotervägar
- 2 Gradering av vandringsstigar och cykelvägar – digitalt tillgängliga och uppskyltade
- 3 Installera grillplatser och vilobänkar
- 4 Inventera natur- och kulturhistoria (besöksmål & sevärdheter) – tillgängliggöra digitalt
- 5 (Utplacering Low-Tech AR-skylt (LTU)

Naturvårdsförande åtgärder

- 6 Strykning av husgrunder vid hemman Fluggtjärnen – synliggöra kulturhistoria
- 7 Strykning, Lieslätter-kurs, slättergillen – återställa slätteräng och ängsflora
- 8 Florainventering av ängen Fluggtjärnen – följa naturtyprestaureringen
- 9 Nätverksbyggande, hållbar vård- och förvaltningsplan, produktutveckling – lokala aktörer

Hälsoförande insatser

Möjliggöra naturrehabilitering, skogsbad och naturåterhämtning inom området.

Slättergille som återkommande hälso- och friluftaktivitet

Möjliggöra vandring och cykling i ekoparken

14

LONA-projektet

Medverkande i projektet:

1. Piteå kommun (projektägare)
2. Solanderleden ideell förening: (genomförare)
3. Guide Natura (projektledare)
4. Sveaskog: (markägare, insatser)
5. Jössgårdén (kulturhistoria)
6. Parfa PK Reindeer (samisk historia)
7. Rosfors Bruksherrgård (produktutveckling)
8. Rosfors Byaförening (skötsel, kulturhistoria)
9. Luleå tekniska universitet (AR-skyltar)
10. Länsstyrelsen i Norrbotten (kulturmiljö)

15

Åtgärd 1 Restaurering, röjning märkning stigar

Inventering av gamla och nya potentiella stigar (Guide Natura)

16

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Slyröjning stigar (Guide Natura och Sveaskog)

17

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Nya spångar och ersätta gamla spångar

18

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Nya broar och ersätta gamla broar

19

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Nya strättor

20

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Vilobänkar

21

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Uppmärkning av alla nya och gamla stigar (guide Natura)

22

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

Uppmärkning stigar

23

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

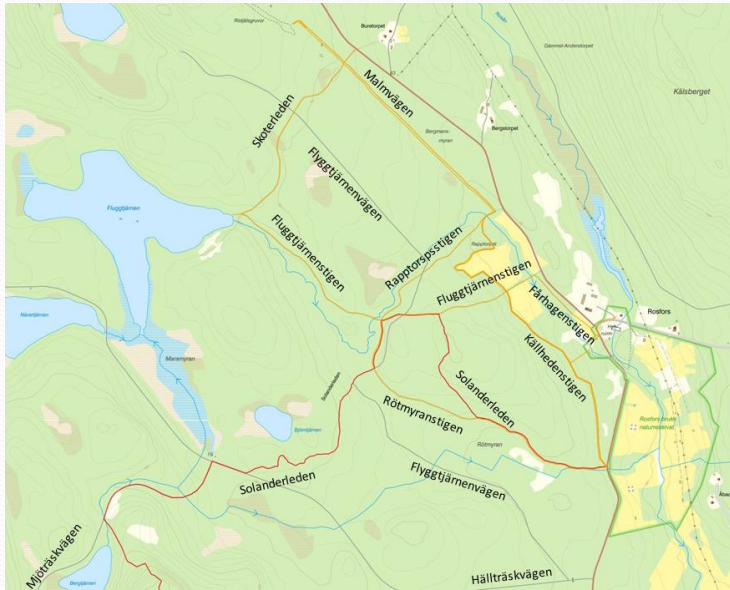
Uppmärkning stigar

24

Åtgärd 1 Restaurering, röjning & märkning stigar

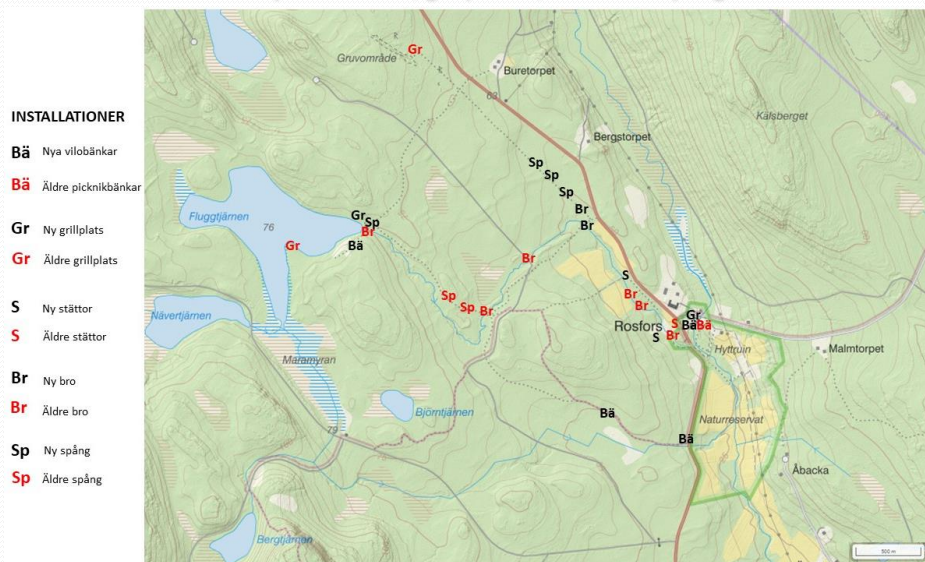
Nya stignamn på gamla och nya stigar

25

Åtgärd 2 Vilobänkar och grillplatser

Nya vilobänkar, grillplatser, broar och spångar

26

Åtgärd 2 Vilobänkar och grillplatser

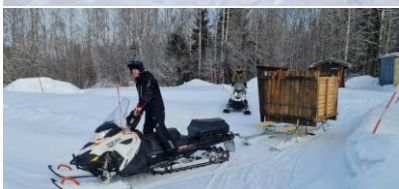
Ny grillplats vid Rosfors bruk, ved från Sveaskog, sköts av Rosfors byaförening

27

Åtgärd 2 Vilobänkar och grillplatser

Gammal grillplats ersattes med ny vid Fluggtjärnen

28

Åtgärd 2 Vilobänkar och grillplatser

Sveaskog röjt utsikt till sjön = ved till grillplats, sköts av Guide Natura

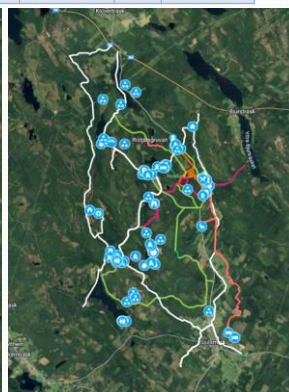
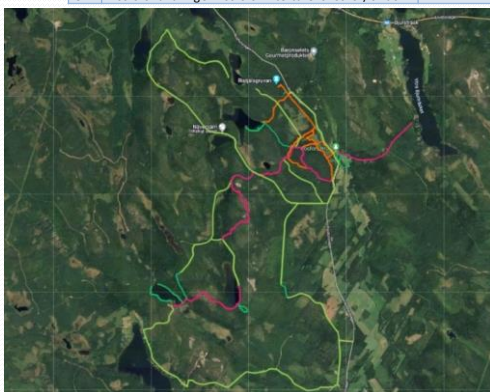

29

Åtgärd 3 Gradering av stigar

Tagit fram 9 graderade vandringsturer i Rosfors Ekopark

Nr	Turens namn	Längd	Tid	Nivå	Gradering
1	Rosfors vandring 1: Rosfors Bruk runt	0,5 – 1 km	0,5 tim.	1	Blå
2	Rosfors vandring 2: Rosfors - Ristjalsgruvan	4,8 – 8,3 km	1 – 2 tim.	2	Röd
3	Rosfors vandring 3: Rosfors - Fluggtjärnen	4 – 6,2 km	1 – 2 tim.	2	Röd
4	Rosfors vandring 4: Rosfors lilla rundslingan	2,3 km	0,5 tim.	2	Röd
5	Rosfors vandring 5: Källheden runt	4 km	1 tim.	2	Röd
6	Rosfors vandring 6: Rosfors - Lustgården naturreservat	15,2 km	4 tim.	3	Röd, svart
7	Rosfors Vandring 7: Rosfors - Lill-Brännträsket	18,8 km	5 tim.	3	Röd, svart
8	Rosfors vandring 8: Rosfors - Nävertjärnen	7 – 9,5 km	2 – 2,5 tim.	2	Röd
9	Rosfors vandring 9: Rosfors vinterturer snöskor/skidor	-	-	-	-

30

Åtgärd 3 Gradering av stigar

Tagit fram 74 km graderade cykelturer i Rosfors ekopark

Nr.	Turens namn	Längd km	Tid	gradering
1	Rosfors cykeltur 1: Rosfors korta rundslinga	4 km	1 tim.	Grön, Blå
2	Rosfors cykeltur 2: Rosfors långa rundslinga	23 - 26 km	6,5 tim.	Röd, svart
3	Rosfors cykeltur 3: Rosfors - Nävertjärnen	9,5 - 11,5 km	3 tim.	Röd
4	Rosfors cykeltur 4: Rosfors - Lustgårdens naturreservat	14,8 km	4 tim.	Röds
5	Rosfors cykeltur 5: Rosfors - Hällträskskogens naturreservat	14,9 km	4 tim.	Grön, blå
6	Rosfors cykeltur 6: Rosfors - Röstjälgruvan	4,2 - 7 km	1 - 2 tim.	Blå, röd
7	Rosfors cykeltur 7: Rosfors MTB-rundor	-	-	Blå - svart

31

Åtgärd 3 Gradering av stigar

Följer NRV för kvalitet

32

Åtgärd 3 Gradering av stigar

Gradering av Vandringsleder - LONA

Svårighet:	Mycket lätt	Lätt	Medelsvår	Svår
Färg:				
Nivå:	1	1	2	3
Beskrivning:	Grusväg, skogsbilväg- eller bred 4-hjulsstig med bra underlag. Lättgången och möjligt att ta med tåligare barnvagn.	Bred stig (smalare än 4-hjulingstig), inga utmanande hinder eller större lutningar.	(Röd) smalare stig, hinder i form av mindre stenar, rötter och blöthål, smala spångar. Kortare sträckor med lutning.	smal stig med större hinder, långa sträckor med spångar, branta klättringar
Typ:	Grusväg	Jämn stig	Ojämn stig	utmanande stig
Underlag:	Jämt och fast underlag, grus	Jämt och fast underlag, lite lera eller löst grus	Ojämnt och mjukt underlag Stenig, rötter, lera	Löst eller halt underlag i kombination med branta partier, svårt stenig och rötter
Kupering Lutning:	Genomgående flack terräng, <12% lutning	Genomgående flack terräng, <12% lutning	Nivåskillnader, <30% lutning	Branta partier, >30% lutning
Bredd:	Bilväg,	>60 cm	30-60 cm	<30 cm
Konstruerade hinder:	Hinder saknas	Hinder saknas	Passage över t ex lägre stabila strättor eller kort trappor	Passage över t ex höga instabila strättor eller långa trappor.
Naturliga hinder:	Hinder saknas	Hinder saknas, få mindre sten och rötter	Mindre hinder i form av t ex stenar och rötter	Regelbundet med steniga partier och/eller större hinder som måste klivas över, t ex stenblock eller stockar.
Vattenhinder:	Broar över vattendrag, Små pölar efterregn	Broar över vattendrag, Mindre pölar efter regn	Varaktiga pölar, mindre myrmarker med kortare spångar	Längre partier över våtmark med djuphål, längre spångar

33

Åtgärd 3 Gradering av stigar

Infotavlor och stigskyltar uppsatta

Foto ©: Hansi Gelter

34

Åtgärd 4 Inventering natur- & kulturvärden

Natur och kultur inventerades

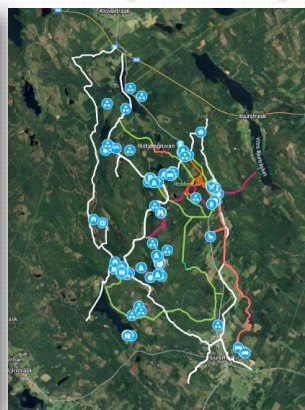
Foto ©: Hansi Gelter

35

Åtgärd 4 Inventering natur- & kulturvärden

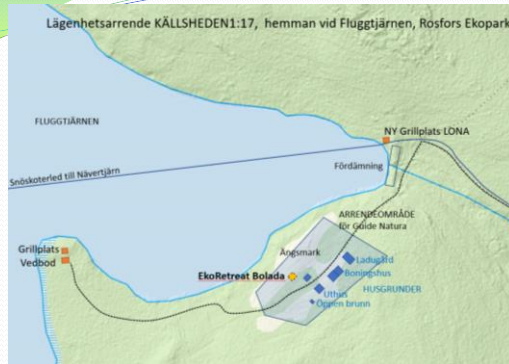
Identifierade 92 besöksmål i Rosfors ekopark

Fakta som guide-underlag

36

Åtgärd 6 Slyröjning husgrunder Fluggjärnen

Guide Natura arrende för underhåll

37

Åtgärd 7 Slyröjning ängar & lieslätter

38

Åtgärd 7 Slyröjning ängar & lieslätter

Gallra omgivande skog för ljus till slätterängen

39

Åtgärd 7 Slyröjning ängar & lieslätter

Liekurs med Kjell Gustafsson, Ängsgårdets Natur och kultur, Växsjö

40

Åtgärd 7 Slyröjning ängar & lieslätter

Årligt Slättergille

41

Åtgärd 7 Slyröjning ängar & lieslätter

42

Åtgärd 7 Slyröjning ängar & lieslätter

43

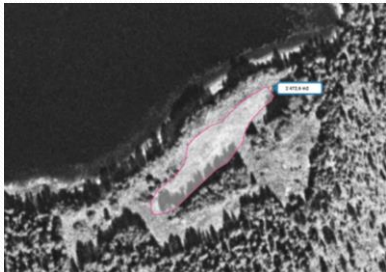
Åtgärd 8 Florainventering ängen Fluggtjärnen

44

Åtgärd 8 Florainventering ängen Flugtjärnen

Syfte att följa återställande av ängsfloran

73 växtarter funna, 3 orkidéer

45

Åtgärd 8 Florainventering ängen Fluggtjärnen

Uppsättning av uggleholkar och fågelmatning

The collage consists of six photographs arranged in two rows. The top row shows a man in a brown jacket and cap standing in a snowy forest, a person climbing a ladder to install a box on a tree, a view of a box on a tree, and a ladder leaning against a tree with a box. The bottom row shows a feeder on a branch and a close-up of an owl perched on a branch.

Lappuggleunge

46

Åtgärd 9 Workshops & Nätverksbygge

Sveaskog, Rosfors byaförening, Solanderleden Ideell Förening och Guide Natura

**Produktutveckling &
nätverkande med lokala aktörer**

47

Åtgärd 9 Workshops & Nätverksbygge

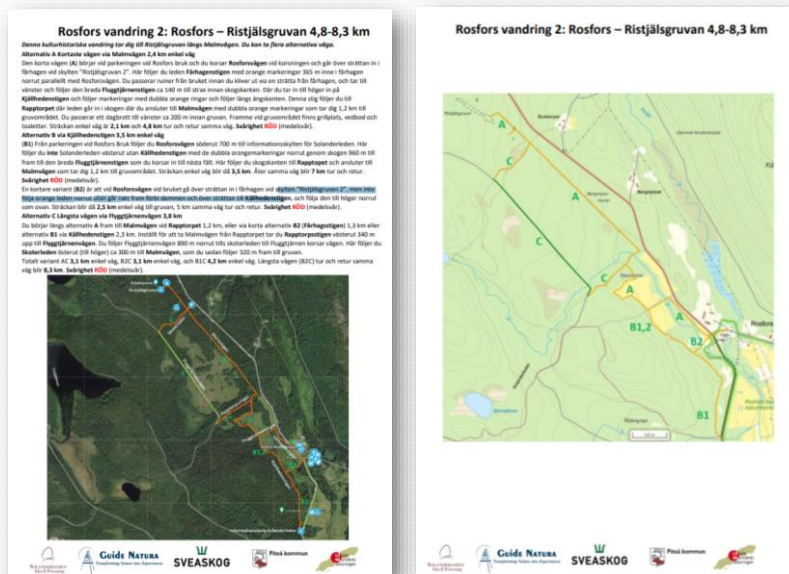
Studiebesök och guidade turer i Rosfors (ekopark, gruva, bruk)

48

Åtgärd 9 Workshops & Nätverksbygge

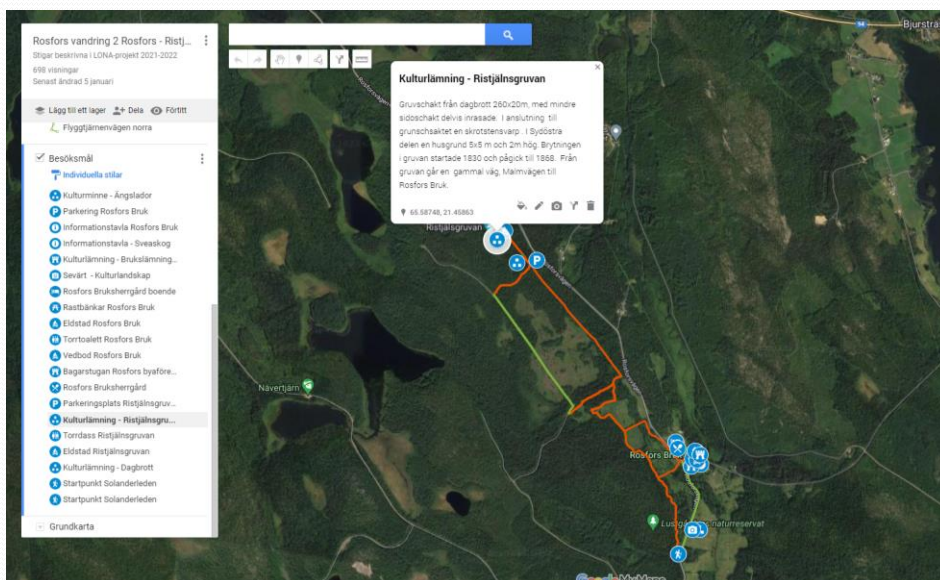
Rosfors vandringskartor som pdf-broschyr

51

Åtgärd 9 Workshops & Nätverksbygge

Rosfors vandringskartor som digitala kartor

52

Tack för att ni lyssnat

GELTER RESEARCH & CONSULTING
by **GUIDE NATURA**

Expanding Your Mind!

Hansi Gelter

guidenatura@gmail.com

www.guide-natura.com

www.gelter-rc.se

53